תוספתא · דפוס וילנא · סדר מועד

תוספתא סוכה

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

תוספתא סוכה

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/תוספתא-סוכה/
הקובץ נוצר ב־18 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
פרק ב 5
פרק ג 7
פרק ד 9

פרק א

א סוכה שהיא גבוהה למעלה מעשרים אמה פסולה ורבי יהודה מכשיר אמר רבי יהודה מעשה [בסוכת הילני בלוד שהיתה גבוהה יתר] מעשרים אמה והיו זקנים נכנסין ויוצאין [אצלה] ולא [אמר אחד מהן דבר אמרו לו מפני שהיא אשה ואין אשה חייבת בסוכה] אמר להם והלא שבעה בנים [תלמידי חכמים היו לה וכולן שרויין בתוכה].

ב [סוכה] שחמתה מרובה מצלתה פסולה בד"א מלמעלה אבל מן הצדדין אפילו כולה מלאה חמה כשרה סיכך על גבי מטה ועל גבי אילן שהן גבוהים י' טפחים אם היתה צלתה מרובה מחמתה כשרה ואם לאו פסולה [סוכת הרועים סוכת הקייצין וסוכה גזולה פסולה].

ג סיככה בחבלים ובפקיעי עמיר [כשרה] סיככה בהוצני פשתן כשרה באניצי פשתן פסולה [בקוצים ובדוקרנים] אע"פ שדבקן זה בזה [כשרה סיככה בשבולין אם היה הקש מרובה על הדגן כשרה ואם לאו פסולה ר"י בר' יהודה אומר] סככה בבלאי כלים [כשרה].

ד [מסככין בנסרים דברי רבי יהודה וחכמים אוסרין עד שיהא בינו לחבירו כמלואו אמר רבי יהודה מעשה בשעת סכנה שהיינו זוקפין סולמות ומסככין על גביהן נסרים וישנים תחתיהן אמרו לו] אין שעת הסכנה ראיה [אבל הכל מודים שאם יש בנסר ארבעה טפחים שיהא בינו לבין חבירו כמלואו. תלה בה אגוזים אפרסקאות ורמונים וגלוסקאות פרכילי ענבים ועטרות של שבלים כשרה לא יאכל מהן אפילו ביו"ט האחרון של חג ואם התנה עליהן שיאכל מהן בחג מותר].

ה חצר גדולה שמוקפת עמודין הרי עמודין כדפנות עושה אדם [את חברו] דופן כדי שיאכל [ושישתה] ושיישן ולא עוד אלא שאדם זוקף את המטה ופורס עליה סדין כדי שלא תכנס [חמה] לא על האוכלים ולא על המת מודים חכמים לר"א שאין עושין [אהלים] בתחלה ביו"ט ואצ"ל בשבת [על מה נחלקו על המוסיפין] שר"א אומר אין מוסיפין ביו"ט ואצ"ל בשבת וחכ"א מוסיפין בשבת ואצ"ל ביו"ט. מעשה בר"א [שהיה מיסב בסוכתו] של יוחנן [בן אלעזר בקיסריו] והגיעה חמה אמר לו מהו [לפרוס] עליה סדין אמר לו אין לך כל שבט ושבט שלא העמיד [נביא] הגיעה חמה לחצי [סוכה] אמר לו מהו [לפרוס] עליה סדין אמר לו אין לך כל שבט ושבט [שלא העמיד שופט] שבט יהודה ובנימין העמידו מלכים על פי נביאים הגיע חמה [לרגליו של ר"א נטל את הסדין ופרסו ע"ג סוכה והפשיל את רגליו ר"א והלך לו].

ו [העושה סוכתו כמין צריף או שסמכה אל הכותל] מודה ר"א שאם [יש בגבהן טפח או שהיתה גבוהה מן הארץ] טפח שהיא כשרה.

ז מחצלת של [חשיפה] ושל גמי גדולה מסככין בה קטנה אין מסככין בה של קנים ושל חלף גדולה מסככין בה ארוכה אין מסככין בה ר' ישמעאל ברבי יוסי אמר [משם אמו אף ארוכה] מסככין בה וכן היה ר' דוסא אומר כדבריו.

ח סיכך על גבי עגלה שהיא גבוהה עשרה רבי יוסי ברבי יהודה אומר משום רבי יוסי הישן תחת העגלה כישן תחת המטה.

ט העמיד ארבע קורות וסיכך על גביהן רבי יעקב אומר רואין אותן [שאם יחקקו ויש בהן טפח על טפח על רום טפח כשרה ואם לאו פסולה] וחכ"א שתים כהלכתן שלישית אפילו טפח ר"ש אומר [שלישית] כהלכתן ורביעית אפילו טפח רשב"א אמר משום רבי מאיר שתים בידי אדם ואחת באילן כשרה ועולין לה ביו"ט.

פרק ב

א שלוחי מצוה פטורין מן הסוכה אע"פ שאמרו אין שבחו של אדם להניח [את] ביתו ברגל מעשה ברבי אלעי שהלך [אצל ר"א ללוד] אמר לו [מה זה] אלעי [אי אתה משובתי הרגל לא אמרו אין שבחו של אדם להניח ביתו] ברגל משום שנאמר (דברים טז) ושמחת בחגך.

ב חולין ומשמשיהן פטורין מן הסוכה ולא חולה מסוכן אלא אפי' חש בראשו [אפילו] חש [בעינו ואמר רשב"ג מעשה וחשתי] בעיני בקיסרין והתיר לי רבי יוסי [בר ר'] לישן אני [ושמשי] חוץ לסוכה [אמר רבי כשהיינו באין אני ור"א בר' צדוק אצל רבי יוחנן בן נורי לבית שערים והיינו אוכלים תאנים וענבים חוץ לסוכה וכן היה רבי אומר כל סוכה שאין בה ד"א על ד"א פסולה וחכ"א אין מחזקת אלא ראשו ורובו בלבד כשרה. מעשה באנשי ירושלים שהיו משלשלין מטותיהן בחלונות שגבוהין עשרה ומסככין על גביהם וישנים תחתיהן פסל היוצא חוץ לסוכה נידון כסוכה].

ג שומרי העיר ביום פטורים מן הסוכה ביום וחייבין בלילה שומרי העיר בלילה פטורין בלילה וחייבין ביום שומרי העיר בין ביום בין בלילה פטורין בין ביום בין בלילה [הולכי דרכים פטורין ביום וחייבין בלילה] שומרי גנות [ופרדסות פטורין בלילה וחייבין ביום].

ד אמר רבי אלעזר ברבי צדוק כשהייתי למד [אצל יוחנן בן החרבית ראיתיו שהוא אוכל פת חרבה שהיו שני בצורת באתי ואמרתי לאבא ואמר לי הילך זיתים הולכתי לו זיתים ונטלן והסתכל בהן וראה שהן לחין אמר איני אוכל זיתים לחין באתי ואמרתי לאבא אמר לי לך אמור לו מנוקבת היתה כדברי בית הלל אלא שסתמוה שמרים להודיעך שהיה אוכל חולין בטהרה שאע"פ שהוא מתלמידי בית שמאי לא היה נוהג אלא כדברי ב"ה

לעולם הלכה כדברי ב"ה הרוצה להחמיר על עצמו לנהוג כדברי ב"ש וכדברי ב"ה עליו נאמר (קהלת ב׳:י״ד) הכסיל בחושך הולך התופס קולי ב"ה וקולי ב"ש הרי זה רשע אלא כדברי ב"ש בקוליהון ובחומריהון או כדברי ב"ה בקוליהון ובחומריהון].

ה היה אוכל [בסוכה] וירדו [עליו] גשמים והלך לו אף על פי שפסקו [גשמים] אין מחייבין אותו לחזור עד שיגמור היה ישן בסוכה וירדו [עליו] גשמים והלך [אע"פ שפסקו גשמים] אין מחייבין אותו לחזור עד [שיעור].

ו מפני ד' דברים מאורות לוקין מפני כותבי פלסתר [ומפני מעידי] עדות שקר ומפני מגדלי בהמה דקה ומפני קוצצי אילנות טובות. [מפני] ד' דברים נכסי בעלי בתים ישראל נמסרין למלכות מפני כובשי שטרות ומפני מלוי ברבית ומפני שפוסקין צדקה [ואין נותנין ושסיפק בידו] למחות ואין ממחין.

ז בזמן שהמאורות לוקין סימן רע לעולם משל למלך בשר ודם שבנה פלטרין ושכללם והתקין [בהם את הסעודה ואחר כך הכניס את האורחין כעס עליהן אמר לשמש טול את הנר מלפניהם] ונמצאו כולן יושבין בחשיכה היה ר"מ אומר בזמן שהמאורות לוקין סימן רע לשונאיהם של ישראל משל לסופר שנכנס לבית הספר ואמר הביאו לי רצועה מי הוא דואג מי שלמוד להיות לוקה בזמן שהחמה לוקה סימן רע לעכו"ם לבנה לוקה סימן רע לשונאיהם של ישראל שהעכו"ם מונין לחמה [וישראל מונין ללבנה] בזמן שלוקה במזרח סימן רע ליושבי מזרח במערב סימן רע ליושבי מערב באמצע סימן רע לכל העולם בזמן שנהפכו [זיויה] כמין דם פורענות של חרב בא לעולם [פורענות של דבר ושל] רעב בא לעולם [בזמן שלקו בכניסתן פורענות שוהה לבא ביציאתן פורענות ממהרת לבא] וי"א חלוף הדברים [אין] לך כל אומה ואומה שלוקה שאין אלוה שלה לוקין שנא' ובכל אלהי מצרים וגו' בזמן שישראל עסוקין בתורה אין דואגין מכל שנאמר (ירמיהו י״:ב׳) כה אמר ה' אל דרך הגוים אל תלמדו וגו'.

ח [לולב העשוי כמין חרות או שנפרצו רוב עליו פסול ערבה] של בעל ושל הרים [כשרה] א"כ למה נאמר (ויקרא כ״ג:מ׳) ערבי נחל פרט [לצפצף].

ט [איזהו צפצף העשוי כמין מסר איזו היא ערבה כשרה] קנה שלה אדום ועלה [ארוך איזו היא ערבה פסולה] קנה שלה לבן ועלה שלה עגול הדס וערבה שנקטמו תמרות [העולות מתוכן] כשירות [שיעור הדס וערבה שלשה טפחים ולולב ד' טפחים רבי טרפון אומר באמה של חמשה טפחים].

י ארבעה מינין הללו כשם שאין פוחתין [מהם] כך אין מוסיפין עליהם [אם אין לו אתרוג לא יטול עמו רמון פריש] ולא דבר אחר היו כמושין כשרין יבשין פסולין ר' יהודה

אומר אם היו יבשין כשרין אמר רבי יהודה מעשה באנשי כרכין שהיו מורישין לולביהן [לבניהן] בשעת הדחק אמרו לו אין שעת הדחק ראיה.

יא לולב בין אגוד בין שאינו אגוד כשר ר' יהודה אומר אגוד כשר ושאינו אגוד פסול לא יאגדנו ביו"ט אבל נוטל הימנו שרביט ואוגדו אין אוגדין את הלולב אלא במינו דברי רבי יהודה רבי מאיר אומר אפילו במשיחה א"ר [מעשה באנשי] ירושלים שהיו אוגדין [לולביהן בגימונות] של זהב אמרו לו [משם ראיה אף הן] היו אוגדין אותו [במינו] מלמטה.

יב אמר ר"א בר צדוק כך היו [אנשי ירושלים נוהגין נכנס לבית הכנסת לולבו בידו עמד לתרגם ולעבור לפני התיבה לולבו בידו עמד לקרות בתורה ולישא את כפיו מניחו בארץ יצא מבית הכנסת לולבו בידו נכנס לבקר את החולים ולנחם אבלים לולבו בידו נכנס לבית המדרש נותנו לבנו או לשלוחו ומחזירו לתוך ביתו].

יג [יום טוב הראשון של חג אין אדם יוצא ידי חובתו בלולבו של חבירו אלא אם כן נותנו לו במתנה גמורה מעשה ברבן גמליאל וזקנים שהיו באים בספינה ולא היה עמהן לולב לקח ר"ג לולב [בדינר] כיון שיצא בו ידי חובתו נתנו לחברו במתנה וחברו לחברו עד שיצאו כולן ידי חובתן והחזירוהו לו רבי יוסי אומר יו"ט הראשון של חג כיון שיצא בו ידי חובתו אסור לטלטלו].

פרק ג

א לולב דוחה את השבת בתחלתו וערבה בסופו [מעשה וכבשו עליה בייתוסין אבנים גדולים מערב שבת הכירו בהם עמי הארץ ובאו וגררום והוציאום מתחת אבנים בשבת] לפי שאין בייתוסין מודים שחבוט ערבה דוחה שבת.

ב ערבה הלכה למשה מסיני אבא שאול אומר מן התורה שנאמר וערבי נחל [שתים ערבה ללולב וערבה למזבח] רבי אליעזר בן יעקב אומר כך היו אומרין ליה וליך המזבח ליה וליך המזבח י"ח יום בשנה ולילה אחת קורין בהן] את ההלל ואלו הן שמונת ימי [חג ושמונת ימי חנוכה ויום טוב הראשון של פסח ולילו ויו"ט של עצרת].

ג למה נקרא שמו שער המים שבו מכניסין צלוחית של מים [של ניסוך] בחג ראב"י אומר [בו] (יחזקאל מז) מים מפכים [מלמד שמפכפכין ויוצאין כמו הפך הזה] ועתידין להיות יוצאין מתחת מפתן הבית וכה"א (שם) [בצאת האיש קדים וקו בידו] וימד אלף באמה ויעבירני במים מי אפסים [מלמד שאדם עובר במים עד קרסוליו וימד אלף ויעבירני במים מי ברכים מלמד שאדם עובר במים עד ברכיו ד"א מי ברכים [מים] שמתברכין

והולכין] וימד אלף ויעבירני [במים] מי מתנים [מלמד שאדם עובר בו עד מתניו] וימד אלף נחל אשר לא אוכל לעבור יכול לא יעברנו ברגל אבל יעברנו [בסחו] ת"ל כי גאו המים מי שחו יכול לא יעברנו בסחו אבל יעברנו בספינה קטנה [ת"ל כי גאו המים מי שחו מלשוט יכול לא יעברנו בספינה קטנה אבל יעברנו בספינה גדולה] ת"ל (ישעיהו לג) בל תלך בו אני שיט יכול לא יעברנו בספינה גדולה אבל יעברנו בבורני גדולה ת"ל (שם) וצי אדיר לא יעברנו ואומר (זכריה יד) והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים וגו' יכול יתערבו בם מעיינות [אחרים] ת"ל (זכריה יג) ביום ההוא יהיה מקור נפתח וגו' [מקום] אחד לחטאת ולנדה [לאן] הולכין לים הגדול [לימה] של טבריא [לימה] של סדום כדי לרפאות את מימן שנאמר (יחזקאל מז) ויאמר אלי המים האלה יוצאין אל הגלילה הקדמונה [וירדו אל הערבה ובאו הימה אל הימה וגו' המים האלה יוצאין אל הגלילה הקדמונה] זה ימה של סדום וירדו אל הערבה זה ימה של טבריא ובאו הימה אל הימה המוצאים ונרפאו המים זה הים הגדול ואומר (שם) כל נפש חיה אשר ישרוץ אל כל אשר יבא שם נחלים יחיה והיה הדגה רבה מאוד כי באו שמה המים האלה וירפאו וחי כל אשר יבא שמה ואומר [והיה] ועמדו עליו דוגים ואומר בצאתיו וגבאיו ואומר ועל הנחל יעלה על שפתו וגו' מלמד שכל מימי בראשית עתידין להיות יוצאין כמפי הפך הזה וכך היתה הבאר שהיתה עם ישראל במדבר דומה לסלע מלא [כברה] מפרפרת ועולה כמפי הפך הזה עולה עמהן להרים ויורדת עמהן לגאיות מקום שישראל שורין הוא שורה כנגדן במקום גבוהה כנגד פתחו של אהל מועד נשיאי ישראל באין וסובבין אותה במקלותיהן ואומרים עליה את השירה (במדבר כא) עלי באר ענו לה עלי באר והמים מבעבעין ועולין כעמוד למעלה וכל אחד ואחד מושך במקלו איש לשבטו ואיש למשפחתו [שנא' (שם) באר חפרוה שרים וגו' וגם היא סובבת את כל מחנה ישראל ומשקה את כל הישימון] שנאמר (שם) ונשקפה על פני הישימון והיא נעשה נחלים שנאמר (תהילים עח) ונחלים ישטפו הן יושבין באיספקאות ובאין זה אצל זה שנאמר (תהילים קה) הלכו בציות נהר העולה דרך ימין [עולה] דרך ימין [העולה] דרך שמאל [עולה] דרך שמאל [כן מים מתמצין הימנה היא] נעשית נחל גדול והולכין לים הגדול ומביאין [משם] כל חמדת העולם שנאמר (דברים ב) זה ארבעים שנה [ה' אלהיך עמך] לא חסרת דבר.

ד שני ספלים של כסף היו [בראשו של מזבח] אחד של מים ואחד של יין מערבי של מים [הרי דרך] הרגילה [למזרחי] של יין עירה של מים בתוך של יין או של יין בתוך של מים יצא רבי יהודה אומר של סיד היו אלא [שהיו משחירין] מפני היין ומנוקבין כמין

שני חוטמין דקין שבהן יורדין [לסיוון שבנאו משבנה שלמה את ההיכל הן יורדין לשית ומבקעין אותו] ונבלעין בתוכו שנאמר בקדש הסך שעשה לו [המקום] שיבלע בקדושה רבי יוסי אומר [שית היה נקוב לתהום] שנאמר (ישעיהו ה׳:א׳) אשירה נא לידידי שירת דודי לכרמו [וגו׳] ויעזקהו ויסקלהו [ויטעהו שורק] ויבן מגדל בתוכו זה היכל יקב חצב בו זה מזבח וגם יקב [חצב בו זה השית] ר״א בר צדוק אומר לול קטן היה בין [האולם למזבח למערבו של כבש ואחד לששים או] לשבעים שנה פרחי כהונה יורדין לשם ומלקטין משם יין קרוש [כעיגולי דבלה מעלין] ושורפין אותו בקדושה שנאמר (במדבר כ״ח:ז׳) בקדש הסך נסך כשם שניסוכו בקדושה כך שריפתו בקדושה.

ה מאימתי מנסכין [אותן] עם איברי [תמיד שכבר היה מעשה בביתוסי] אחד שניסך על רגליו ורגמוהו כל העם באתרוגיהן [ונפגמה קרנו של מזבח ובטלה עבודה עד שהביאו גוש אחד של מלח ונתנו עליו כדי] שלא יראה מזבח פגום שכל מזבח שאין לו לא [קרן] ולא יסוד [פסול] רבי [יוסי בר׳] יהודה אומר אף הסובב.

ו ניסוך המים כל ז׳ רבי יהודה אומר כל שמנה אלא שר׳ יהודה אומר בלוג היה מנסך כל ח׳ וחכ״א שלשה לוגין נמצאת אומרו המרבה במים ממעט בימים והמרבה בימים ממעט במים.

ז מי החג חייבין עליהן משום [פגול נותר] וטמא לפיכך אם לנו או שנטמאו יוצא לבית השריפה אבל חבית וצלוחית עצמן מועלין בהן מפני [שהן גופן הקדש א״ר עקיבה אמרה תורה הבא עומר שעורים בפסח שהוא פרק שעורין כדי שתתברך עליך תבואה הבא חטים בכורים בעצרת שהוא פרק אילן כדי שיתברכו עליך פירות אילן הבא ניסוך המים בחג כדי שיתברכו עליך גשמים] ואומר (זכריה י״ד:י״ז) והיה אשר לא יעלה מאת משפחות הארץ אל ירושלים להשתחוות למלך ה׳ צבאות ולא עליהם יהיה הגשם ואם משפחת מצרים לא תעלה ולא באה ולא עליהם.

פרק ד

א בראשונה [כשהיה שמחת בית השואבה אנשים רואים מבפנים ונשים רואות מבחוץ וכשראו בית דין שהן באין לידי קלות ראש עשו שלש] גזוזטראות בעזרה כנגד שלש רוחות [ששם נשים יושבות ורואות בשמחת בית השואבה ולא היו מעורבין].

ב חסידים ואנשי מעשה היו מרקדין לפניהם באבוקות [ואומרין לפניהם] דברי תשבחות [מה היו אומרים אשרי מי שלא חטא וכל מי שחטא ימחל לו] ויש מהן [שהיו] אומרים אשרי [ילדותי] שלא ביישה את [זקנותי אלו אנשי] מעשה ויש מהן [שהיו] אומרים

[אשריך זקנותי שתכפרי על ילדותי] אלו בעלי תשובה הלל הזקן אומר למקום שלבי אוהב לשם רגלי מוליכות אותי אם אתה תבא לביתי אני אבא לביתך אם אתה לא תבא לביתי אני לא אבא לביתך שנאמר (שמות כ׳:כ״א) בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתיך.

ג [מעשה ברבן שמעון בן גמליאל שהיה מרקד בשמנה אבוקות של אור ולא היה אחד מהן נוגע בארץ וכשהוא משתחוה מניח אצבעו בארץ על גבי הרצפה שוחה ונושק וזוקף מיד אמר רבי יהושע בן חנניא כל ימי שמחת בית השואבה לא היינו רואים שינה משכימין אנו לתמיד של שחר משם לבית הכנסת משם לבית המדרש משם למוספין משם לאכילה ושתייה ומשם לבה"מ משם לתמיד של בין הערבים משם לשמחת בית השואבה].

ד [אמר רבי יהודה כל שלא ראה בדפלסכיון של אלכסנדריא של מצרים לא ראה כבוד לישראל מימיו כמין בסלקי גדולה היתה סטיו לפנים מסטיו פעמים היה שם כפלים כיוצאי מצרים ושבעים ואחת קתדראות של זהב היו שם כנגד ע׳ וא׳ זקן כל אחת מעשרים וחמש ריבוא ובימה של עץ באמצע וחזן הכנסת עומד והסודרין בידו החל לקרות והלה מניף בסודרין והיו עונין אמן על כל ברכה וברכה ולא היו יושבין מעורבבין אלא זהביים בפני עצמן וכספיים בפני עצמן וגרדיים בפני עצמן וטרסיים בפני עצמן ונפחיים בפני עצמן וכל כך למה כדי שיהא אכסניא בא ונטפל לאומנתו ומשם פרנסה יוצאה].

ה ולוים בכנורות [ובנבלים] וכל כלי שיר מהן אומרים (תהילים קל״ד:א׳) שיר המעלות הנה ברכו וגו׳ [יש מהן] שהיו אומרים (שם) שאו ידיכם קדש וגו׳ וכשנפטרין זה מזה היו אומרים (שם) יברכך ה׳ מציון וגו׳ וראה בנים וגו׳ שתי חצוצרות בידם קרא הגבר תקעו והריעו ותקעו הגיעו לשער המים תקעו והריעו ותקעו רבי יהודה אומר אין פחות משבע ולא יותר על עשרה שלש לפתיחת שערים האומר על פתיחתן אינו אומר על נעילתן האומר על נעילתן אינו אומר על פתיחתן שלש [לפני מזבח האומר לפני מזבח אינו אומר למעלה העשירי האומר למעלה העשירי אינו אומר לפני מזבח].

ו [כיצד] ג׳ להבטיל את העם מן המלאכה חזן הכנסת נוטל חצוצרת ועולה לראש הגג גבוה שבעיר [נטל לקרות] הסמוכין לעיר בטלין הסמוכין לתחום מתכנסין ובאין לתוך התחום ולא היו נכנסין מיד אלא ממתינין עד שיבואו כולן ויתכנסו כולן בבת אחת [מאימתי הוא נכנס משימלא לו חבית ויצלה לו דגה וידליק לו את הנר].

ז [כיצד] ג' להבדיל בין קדש לחול חזן הכנסת נוטל חצוצרת ועולה לגג גבוה שבעיר נטל לקרות מעבירין ממנו תבשיל [מגבי כירה] וטומנין לו מיחם ומדליקין לו את הנר גמר מלקרות אפילו מיחם בידו אין [טומנין אלא מניחו בארץ אפילו נר בידו אין נותנו על גבי מנורה אלא מניחו על גבי הארץ חזן הכנסת מניח חצוצרת בתוך הגג ויורד ובא לו ר"י אומר רצה להדליק אחר כן מדליק אמרו לו נתת דבריך לשיעורין אלא מקום היה בראש הגג ששם חזן הכנסת מניח חצוצרת].

ח יו"ט שחל להיות בערב שבת תוקעין ולא מבדילין [אחר] שבת מבדילין ולא תוקעין כיצד תוקעין תוקע פשוטה ואינו מריע החליל דוחה את השבת [בתחלתו] דברי רבי יוסי ברבי יהודה וחכ"א אינו דוחה [אפילו את יו"ט].

ט כל המשמרות שונות ומשלשות בפרים חוץ משתים [האחרונות] ששונות ולא משלשות ר"א בן פרטא ור"א בן יעקב אמרו לא היה פייס לחלבי שעיר אלא מי שמעלה [אברים לכבש] הוא מעלה את חלבי שעיר אבא יוסי בן חנן אומר לא היה פייס לראשי משמרות ושאר כל [המשמרות] חוזרות חלילה ר' [חנניא] בן אנטיגנוס אומר לא היה פייס אלא ליום טוב הראשון [של חג] בלבד ושאר כל ימי החג חוזרות חלילה כיצד מפיסין נכנסין ללשכת הגזית [ומקיפין ועומדין ככולייר הממונה בא ונוטל מצנפתו] של אחד מהם ויודעין שממנו פייס מתחיל [לא] היו מוציאין ב' ב' אלא אחד אחד [היחידים שבהן מוציאין שתים ולא היו מונין להם את היתירה].

י רבי יהודה אומר לא היה פייס למחתה אלא [מי] שזכה בקטורת אומר לזה שעמו [אף אתה למחתה] יו"ט אחרון של חג פייס לעצמו זמן לעצמו רגל לעצמו קרבן לעצמו [שיר לעצמו] ברכה לעצמו שנאמר (מלכים א ח׳:ס"ו) ביום השמיני שלח את העם ויברכו את המלך יכול לא היו טעונין לינה ת"ל (דברי הימים ב ז׳:י׳) ביום עשרים ושלשה לחודש השביעי שלח את העם וילכו לאהליהם הא כיצד נפטרו מבעוד יום והשכימו והלכו להם.

יא התמידין [הנדרים] והנדבות והבכורות והמעשרות ומוספי שבת חטאת [צבור] ועולותיהן ועולות חובה של יחיד עבודתן ואכילתן במשמר הקבוע שתי הלחם עבודתן ואכילתן בכל המשמרות מפני שהן [באות חובת הרגל לחם הפנים עבודתן במשמר הקבוע ואכילתו בכל המשמרות כיצד הוא עושה נותן חצי חלה לכל משמר ומשמר והן מתחלקין ביניהן ר' יהודה אומר [זה היה מחלק לחם הפנים יוצא ועומד] על הרובד שבאולם מפריש ומניח מפריש ומניח וכל אחד ואחד בא ונוטל חלקו ולבעלי מומין שבכהונה מוציאין להם חלקם [לחוץ] מפני שאין יכולין להכנס בין האולם ולמזבח.

יב משמר היוצא מקריב תמיד של שחר ומוספין הנכנס מקריב תמיד של בין הערבים [ולחם] הפנים מפני מה משמר הנכנס חולק בצפון מפני שקרוב לעבודה עשרים וארבע טבעות היו שם כנגד עשרים וארבע משמרות כהונה עשרים וארבע חלונות היו שם כנגד עשרים וארבע משמרות.

יג בלגה לעולם חולקת בדרום וטבעתה [קבועה וחלונה סתומה] מפני מרים בת בלגה [שנעשית מומרת] ונשאת לסרדיוט אחד ממלכי נכרים וכשנכנסו נכרים להיכל [באתה וטפחה על גגו של מזבח אמרה לו] לוקיס לוקיס אתה החרבת ממונם של ישראל ולא עמדת להם בעת צרתם ויש אומרים [מפני עכוב משמרות נכנס ישבב תחתיה לפיכך בלגה נראית יוצאה לעולם וישבב נראית נכנס לעולם כל השכנים הרעים לא קבלו שכר חוץ מישבב שהוא שכנה של בלגה וקבל שכר].